

พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

The Behaviors and Effects of Social Media Use of Lower Secondary School Students in Mueang District, Phitsanulok Province

วสันตพรพร อมรไพศาล¹ อุษณีย์ เลี้ยงพานิช²

Wasantaphat Amonphaisan, Usanee Sengpanich

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามคุณลักษณะของนักเรียนและพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 394 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการเข้าถึงสื่อประเภท Facebook ทุกวัน ในช่วงเวลา 16.01 – 20.00 น. เพื่อความบันเทิง ดูหนัง ฟังเพลง ติดตามข่าวสารศิลปิน ดารา และผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ด้านสังคม ด้านทางกาย ด้านจิตหรืออารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการเรียนมีผลกระทบอยู่ในระดับน้อย และ 2) การเปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า อายุ ระดับชั้นที่เรียน สถานศึกษาที่เรียน ความถี่ ช่วงเวลา ประเภทสื่อ ที่แตกต่างกัน ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): ผลกระทบ; สื่อสังคมออนไลน์; นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

The objectives of this research were 1) to investigate behaviors and effects of social media use and 2) to compare the effects of social media use classified by personal characteristics and social media use behavior of lower secondary school

Received: 2022-07-05 Revised: 2022-08-11 Accepted: 2022-08-15

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Master of Business Administration Program, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University, Corresponding Author e-mail: wasantaphat.a@psru.ac.th

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

students in Mueang District, Phitsanulok Province. A questionnaire was used as a research instrument for data collection from the sample of 394 students. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation t-test and One-way ANOVA. The major findings revealed that 1) the lower secondary school student used mobile phone to access Facebook every day with during 16.01 – 20.00 p.m. for entertainment, watching movies, listening to music, following the artist and celebrity news and the effects of social media use were at moderate level as follows: social, physical, and psychological or emotional, whereas learning was at low level and 2) the comparing effects of social media used of lower secondary school students showed that the different age, grade, school, frequency, period of time, and media type were affected of social media use with statistically significant level of 0.05.

Keywords: Effect; Social Media; Lower Secondary School Student

บทนำ (Introduction)

สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อดิจิทัลในการปฏิบัติการทางสังคม เพื่อให้ผู้ใช้ในโลกออนไลน์ผ่านเครือข่ายทางสังคม ผ่านเว็บไซต์ และโปรแกรมประยุกต์บนสื่อที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต โดยเน้นให้ผู้ใช้ทั้งที่เป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ในการผลิตเนื้อหาเอง ในรูปของข้อมูลภาพและเสียงเพื่อการสื่อสาร แบ่งปันความรู้ และจัดการความรู้ โดยเว็บไซต์ที่เป็นสื่อสังคมออนไลน์ (Online Social Media Website) ต้องมีคุณลักษณะที่ตอบสนองผู้ใช้ คือ รู้จักและเข้าใจความรู้สึกของผู้ใช้ ผู้ใช้สามารถสร้างเนื้อหาเอง มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ ความยืดหยุ่น ผู้ใช้มีส่วนร่วมในสังคม มีการเชื่อมโยงระหว่างกันและมีการรวมกลุ่มในสังคม (อภิชาต พุกสวัสดิ์, 2560)

ปัจจุบันมากกว่าร้อยละ 90 ของวัยรุ่นและเยาวชนไทยสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ผ่านอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ทั้งสมาร์ทโฟน และแท็บเล็ต ที่มีความสะดวก สามารถใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา จากผลสำรวจปี 2564 การใช้สื่อสังคมออนไลน์กลุ่มเด็กและเยาวชน อายุ 11-18 ปี จำนวน 2,972 คน พบว่า เด็กไทยใช้เวลาอยู่ในโลกออนไลน์ถึงร้อยละ 89 ส่วนใหญ่ ใช้เวลาบนโลกออนไลน์กับตัวเอง ร้อยละ 50.0 รองลงมาจะใช้เวลากับเพื่อนร้อยละ 38.3 และมีเพียงร้อยละ 11.7 ใช้เวลาไปกับพ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัว และเมื่อถามถึงจุดประสงค์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ส่วนใหญ่เล่าเรื่องราวความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ของตนเองผ่านสื่อ ร้อยละ 73.0 รองลงมาเพื่อติดต่อพูดคุย หาเพื่อนใหม่ที่รู้จักผ่านโลกออนไลน์ ร้อยละ 56.4 และเพื่อติดต่อพูดคุยกับเพื่อนที่รู้จักในโรงเรียน หรือเพื่อนบ้าน ร้อยละ 54.5 ด้านการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัว ส่วนใหญ่ใช้ติดต่อสื่อสารเรื่องทั่วไป เช่น บอกธุระ ให้มารับ-ส่ง ร้อยละ 79.2 รองลงมาใช้แสดงความรู้สึกเห็นใจซึ่งกันและกัน เช่น เขียนแสดงความคิดเห็นเวลาคนในครอบครัว

โพสต์ ร้อยละ 57.9 และ ใช้พูดคุย แบ่งปันความสนุกสนาน เช่น แชร์คลิป โพสต์ภาพ ส่งเพลง ด้วย
 ไปด้วยกัน ร้อยละ 49.9 (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2564)

จากสถิติดังกล่าว ทำให้เห็นว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุอยู่ในช่วง
 ระหว่าง 11-18 ปี ซึ่งให้เห็นว่าวัยรุ่นเหล่านี้ใช้เวลาไปกับโลกของอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมาก
 โดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter)
 ไลน์ (Line) ดิกต็อก (Tikok) และ อินสตาแกรม (Instagram) เป็นต้น จึงอาจทำให้เกิดภัยออนไลน์
 ต่อเด็กได้ ซึ่ง ประวิทย์ ลีสถาพรพงศ์ (2563) ได้กล่าวว่าเด็กและเยาวชนยังขาดความรู้เท่าทัน
 และมีความเสี่ยงสูงจากภัยสื่อออนไลน์ และประเด็นปัญหาสำคัญที่พบ เช่น การถูกล่อลวงทาง
 ออนไลน์ การถูกคุกคามทางออนไลน์ การติดต่อสื่อสารเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม การถูกแบล็คเมล์
 ทางเพศ และการถูกล่อลวงทางเพศ เป็นต้น ซึ่งทุกปัญหาล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กและ
 เยาวชนในระยะยาว และภัยโลกออนไลน์ยังหล่อหลอมทัศนคติของเด็กและเยาวชนไปในทางที่
 ถูกต้องหรือไม่ถูกต้องก็ได้ เช่นเดียวกับ แมน เม่นแย้ม (2564) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมเด็กไทยแนวโน้ม
 ใช้ความรุนแรง ก้าวร้าวมากขึ้น เพราะปัจจุบันพบการกระทำความผิดของกลุ่มวัยรุ่นจากเดิมมีเกณฑ์
 ถูกดำเนินคดีช่วงอายุ 16-18 ปี แต่ในปัจจุบันอยู่ช่วงอายุ 12-15 ปี มีมากขึ้น โดยไปเกี่ยวข้องทั้งยา
 เสพติด ความรุนแรง และข่มขืน ซึ่งปัญหาเหล่านี้มาจากสื่อออนไลน์ ที่ทำให้สามารถระบายออกทาง
 อารมณ์ได้อย่างเปิดเผย โดยขาดการวิเคราะห์ ไตร่ตรอง และไม่มีผู้ใดตักเตือน จึงทำให้มักจะเห็น
 พฤติกรรมเหล่านี้ของวัยรุ่นแสดงออกมามากขึ้นและพร้อมที่จะขยายวงกว้างอย่างรวดเร็วเพื่อนำไปสู่
 การกระทำในลักษณะอื่นที่สุ่มเสี่ยง ประกอบกับปัจจุบันได้เกิดสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัส
 โควิด 19 (COVID-19) ในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ทางจังหวัดมีคำสั่งให้มีการ
 จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้โรงเรียนต้องใช้สื่อทางอินเทอร์เน็ตในการ
 สอน และนักเรียนต้องมีการเรียนผ่านระบบออนไลน์กันมากขึ้น ทำให้นักเรียนต้องใช้อุปกรณ์
 ออนไลน์ เช่น โทรศัพท์มือถือ มาประกอบการเรียนกันมากขึ้นเช่นกัน

จังหวัดพิษณุโลกเป็นศูนย์กลางเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานความรู้และเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อเพิ่ม
 ชีตความสามารถ ในการแข่งขัน โดยมีการติดตั้งจุดกระจายสัญญาณอินเทอร์เน็ตไร้สาย (High
 Fidelity: Wi-Fi) ครอบคลุมใน 9 อำเภอ รวมถึงนโยบาย Smart Thailand ของกระทรวง
 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เปิดให้บริการ Free Wi-Fi ตามสถานที่สาธารณะ สถานที่
 ราชการและมุ่งให้ประเทศไทยเป็นสังคมอุดมปัญญา สามารถเข้าถึงและใช้สารสนเทศอย่างมี
 คุณธรรม จริยธรรม มีวิจรณ์ญาณและรู้เท่าทัน (ประวิตร จันอับ, 2561) และยังเป็นศูนย์กลาง
 การศึกษาของภาคเหนือตอนล่าง มีสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนหลากหลายสถาบัน ไม่ว่าจะเป็น
 เป็น อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา สถาบันอาชีวศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ สถาบันอุดมศึกษา โดย
 ส่วนใหญ่จะมีสถานที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นก็เช่นเดียวกัน เป็น
 โรงเรียนที่อยู่ในสังคมเมืองที่มีการแข่งขันกันหลายๆ ด้านค่อนข้างสูง โดยมีการนำเทคโนโลยี
 สารสนเทศมาเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนการสอน และให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียน
 รวมทั้งการให้นักเรียนได้ใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมต่อสำหรับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นวง

กว้าง จึงเป็นโอกาสที่นักเรียนจะสามารถเข้าถึงเว็บไซต์ของสื่อสังคมออนไลน์ด้วยความอิสระและสื่อสารง่ายขึ้น

ด้วยเหตุผลของความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของสื่อสังคมออนไลน์นี้เอง นักเรียนหันมาให้ความสนใจและใช้สื่อสังคมออนไลน์ติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน

โดยจะเห็นได้จากอัตราการเพิ่มขึ้นของการใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นอายุ 12-15 ปี เนื่องจากเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง ทำในสิ่งที่ไม่ดี รวมถึงการแสดงความคิดเห็นหรือแสดงการกระทำที่เป็นผลลบหรือผิด พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ หากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ในสังคมไม่มีความรู้หรือขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีที่เป็นสื่อสังคมออนไลน์ อาจทำให้เกิดช่องว่างของการดูแล อบรม เลี้ยงดูบุตรหลาน อาจส่งผลกระทบต่อนักเรียนและเกิดปัญหาตามมาจนเป็นปัญหาที่แก้ไม่ได้ของสังคมในอนาคต ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญและผลกระทบของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จึงทำให้มีความสนใจที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมและผลกระทบของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนแก้ปัญหาและป้องกันผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามคุณลักษณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. คุณลักษณะของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่เรียน สถานศึกษาที่เรียน อาชีพ ผู้ปกครอง และการศึกษาของผู้ปกครอง ที่แตกต่างกัน ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกัน
2. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่แตกต่างกัน ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ลักษณะเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ 1) ผลกระทบทางกาย 2) ผลกระทบทางสังคม 3) ผลกระทบทางจิต และ 4) ผลกระทบต่อการเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งสิ้น 13 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวังน้ำคู้ศึกษา โรงเรียนดอนทองวิทยา โรงเรียนท่าทองพิทยาคม โรงเรียนบ้านกร่างพิทยาคม โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา โรงเรียนจ่านกร้อง โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี โรงเรียนเซนต์นิโกลาส โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร โรงเรียนธิดาดาวพิษณุโลก และโรงเรียนผดุงราชรุ้ร รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 7,885 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39, 2563) ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 394 คน และสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้คำถามปลายปิด (Close-ended questions) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดลำดับเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้นที่เรียน และสถานศึกษาที่เรียน อาชีพของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง โดยลักษณะเป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบตามความเป็นจริง

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ช่วงเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อครั้ง ประเภทสื่อที่ชอบที่สุด และเหตุผลการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยลักษณะเป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบตามความเป็นจริง

ตอนที่ 3 ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ที่มีต่อนักเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ผลกระทบทางกาย 2) ผลกระทบทางสังคม 3) ผลกระทบทางจิตหรืออารมณ์ และ 4) ผลกระทบต่อการเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของเบสท์ (Best, 1978 อ้างอิงใน ปกรณ์ ประจัญบาน, 2552) คือ

มากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
มาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน

น้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มีผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มีผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง มีผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตปาน

กลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง มีผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง มีผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด

งานวิจัยนี้ตรวจสอบการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.50-1.00 นำไปเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00 และหาความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามไปทดสอบใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งจากการวิจัยฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 สามารถนำไปเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัยได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแบบสอบถามผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (Google Form) ให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยการทำหนังสือและแนบหนังสือรับรองแจ้งไปยังโรงเรียนต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ จากนั้นนำมาบันทึกเพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และนำมาวิเคราะห์ผลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาอธิบายลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมและผลกระทบการใช้อินเทอร์เน็ต ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test (Independent sample t-test) สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และหาความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 14 ปี ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 2 เป็นนักเรียนตามโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 13 โรงเรียน ผู้ปกครองสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน

2. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการเข้าถึงสื่อประเภท Facebook ทุกวัน ในช่วงเวลา 16.01 – 20.00 น. เพื่อความบันเทิง ดูหนัง ฟังเพลง ติดตามข่าวสาร ศิลปิน ดารารองลงมาเพื่อเล่นเกมส์ และเพื่อการเรียน ค้นหาข้อมูลรายงาน บทความ

3. ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ที่มีต่อนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.73$, S.D. = 0.520) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านผลกระทบทางสังคม ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.891) ด้านผลกระทบทางกาย ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 0.972) ด้านผลกระทบทางจิตหรืออารมณ์ ($\bar{X} = 2.78$, S.D. = 0.851) ส่วนด้านผลกระทบต่อการเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.23$, S.D. = 0.775) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ที่มีต่อนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลกระทบ
ด้านผลกระทบทางกาย	2.90	0.972	ปานกลาง
ด้านผลกระทบทางสังคม	3.02	0.891	ปานกลาง
ด้านผลกระทบทางจิตหรืออารมณ์	2.78	0.851	ปานกลาง
ด้านผลกระทบต่อการเรียน	2.23	0.775	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.73	0.520	ปานกลาง

4. เปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามคุณลักษณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า นักเรียนที่มีเพศ อายุ ระดับชั้นที่เรียน สถานศึกษาที่เรียนแตกต่างกัน ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามคุณลักษณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

คุณลักษณะของนักเรียน	ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์	
	t-test / F-test	Sig.
เพศ	14.091	0.01*
อายุ	8.180	0.02*
ระดับชั้นที่เรียน	13.299	0.01*
สถานศึกษาที่เรียน	4.133	0.01*
อาชีพของผู้ปกครอง	1.140	0.33
การศึกษาของผู้ปกครอง	1.266	0.27

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. เปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความถี่ในการใช้สื่อช่วงเวลาในการใช้สื่อ และประเภทของสื่อที่ใช้สังคมออนไลน์ของนักเรียนที่แตกต่างกันได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์	ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์	
	F-test	Sig.
เครื่องมือที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์	0.268	0.84
ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์	2.688	0.03*
ช่วงเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์	2.691	0.01*
ประเภทของสื่อที่ใช้สังคมออนไลน์	4.070	0.01*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สามารถสรุปประเด็นสำคัญและนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ส่วนใหญ่จะใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุด มีความถี่ในการใช้สื่อคือใช้ทุกวัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่ายมากกว่าในอดีต และการใช้งานผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้นสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา อีกทั้งยังเป็นสื่อที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของทุกๆ คน จึงทำให้นักเรียนใช้สื่อสังคม

ออนไลน์ในทุกวัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Decharinp (2017) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมของคนกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของคนในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากในอดีต นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในหลายสาขาได้เริ่มศึกษาวิจัยทดลองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปเนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงการยอมรับการนำสื่อการปฏิบัติการกิจต่างๆ ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ ชนก ชนม์ แต่งเติมวงศ์ (2556) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในปัจจุบันเป็นที่นิยมอย่างมากและเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของคนทุกคนในชีวิตประจำวันโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการติดต่อสื่อสาร และรับข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ ที่มีพฤติกรรมในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวาง และใช้อุปกรณ์เป็นเครื่องมือในการใช้สื่อ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น โดยสื่อที่นักเรียนส่วนใหญ่ใช้จะเป็นสื่อประเภท Facebook และมีเหตุการณ์การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อความบันเทิง ดูหนัง ฟังเพลง ติดตามข่าวสารศิลปิน ดารา เพื่อเล่นเกมส์ เพื่อการเรียนรู้/ ค้นหาข้อมูลรายงาน บทความ และเพื่อโพสต์ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ / อัปเดตสถานะ/ข้อมูลส่วนตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาลักษณ์ ธรรมดวงศรี (2562) ที่พบว่า มีความนิยมใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊ก (Facebook) และเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ประเภทเฟซบุ๊ก (Facebook) มากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สินี กิตติชนมวรกุล (2558) ที่พบว่า สื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้ คือ Facebook เปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ผ่านสมาร์ตโฟนเป็นส่วนใหญ่ โดยนักเรียนมีวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อสืบค้นข้อมูล กิจกรรมทางสังคม งานอดิเรก และอัปเดตสถานะ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิ ประจิตร (2561) ที่พบว่า นิสิตมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์วัตถุประสงค์การใช้เพื่อการเรียนรู้มากกว่าเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งได้แก่ เพื่อทำงานกลุ่ม ติดต่อสื่อสารกับเพื่อนอาจารย์

2. ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ด้านผลกระทบทางกาย นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่การใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อระบบการนอนหลับ มีผลต่อการทำให้มีปัญหาทางสายตา และทำให้การทำงานของสมองล่าช้า ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน จึงเป็นสาเหตุที่อาจทำให้การนอนหลับไม่เต็มที่ ทำให้สมองเบลอได้ ถึงแม้ว่าจะมีผู้ปกครองคอยดูแลแล้วก็ตาม ประกอบกับการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจำเป็นต้องใช้สายตามองดู จึงอาจทำให้มีปัญหาทางสายตาเกิดขึ้นได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ญัฐยาน์ ช่วยธานี (2555) ที่กล่าวว่า ผลกระทบทางกายที่เกิดขึ้นจากการติดอินเทอร์เน็ตหรือสื่อสังคมออนไลน์ มีผลคือขณะที่เล่นอยู่ จะเกิดการเสียดายตาเนื่องจากต้องเพ่งกับหน้าจอคอมพิวเตอร์เป็น เวลานานๆ นอกจากนี้ยังส่งผลถึงระบบกล้ามเนื้อและระบบ ประสาท (Neuromuscular problem) มือ ข้อมือ กล้ามเนื้อบริเวณคอ ไหล่ เกิดอาการ Carpal Tunnel Syndrome จากการบีบรัดของเส้นประสาท และสอดคล้องกับ ชาญวิทย์ พรนภดล และ เอษรา วสุพันธ์จิต (2558) ที่กล่าวว่า การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าสื่อสังคมออนไลน์มากเกินไป ไม่สามารถหยุดตัวเองได้หลังจากที่เข้าใช้ และเวลา

ในการเข้าเล่นเป็นเวลานานติดต่อกัน ส่งผลให้มีสุขภาพร่างกายอ่อนแอลงไป เนื่องจากอดหลับอดนอน ไม่ได้ออกกำลังกาย รับประทานอาหารไม่เป็นเวลา เป็นต้น

ด้านผลกระทบทางสังคม พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มีผลกระทบคือในวันหยุดมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากกว่าการออกไปเที่ยวข้างนอก ใช้สื่อสังคมออนไลน์มากกว่าการทำกิจกรรมระหว่างสมาชิกในครอบครัว และสื่อสังคมออนไลน์สามารถทำให้เกิดการขัดแย้งภายในครอบครัวได้ สอดคล้องแนวคิดของ ภทริกา วงศ์อนันต์นันท (2557) ที่กล่าวว่า ครอบครัวที่มีเด็กและเยาวชนเล่นอินเทอร์เน็ตจนขาดการควบคุมตนเองมักพบการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ภายในสมาชิกในครอบครัว เกิดความไม่เข้าใจและความขัดแย้งในครอบครัว เนื่องจากพ่อแม่ไม่พอใจกับพฤติกรรมการเล่นอินเทอร์เน็ตของเด็กทำให้เกิดปัญหาหรือทะเลาะกันเรื่องการจำกัดเวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตของเด็ก นอกจากนี้ยังเกิดจากการพูดคุย หรือทำกิจกรรมระหว่างสมาชิกในครอบครัวลดลง รวมถึงปฏิเสธที่จะร่วมกิจกรรมกับครอบครัว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาลักษณ์ ธรรมดวงศรี (2562) ที่พบว่า พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านสังคม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในการใช้เครือข่ายสังคม ออนไลน์ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านผลกระทบทางจิตหรืออารมณ์ พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์คือ รู้สึกหงุดหงิด กระวนกระวายหากไม่ได้เข้าสื่อสังคมออนไลน์ ชอบอยู่คนเดียวและมีโลกส่วนตัวสูงเพื่อเข้าสื่อสังคมออนไลน์ และคิดว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์เสี่ยงต่อการเป็นโรคซึมเศร้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์จะมีความรู้สึกดีและมีความสุขที่ได้เล่น เนื่องจากการเล่นจากโทรศัพท์เคลื่อนที่ส่วนตัว ที่ไม่ต้องไปสูงส่งหรือเล่นกับใคร และสามารถเข้าเล่นได้ทุกที่ทุกเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐยานี ช่วยธานี (2555) ที่พบว่า ผลกระทบทางจิตที่เกิดขึ้นจากการติดอินเทอร์เน็ตหรือสื่อสังคมออนไลน์นั้น กลุ่มวัยรุ่นที่ติดอินเทอร์เน็ตจะมีความรู้สึกดีและมีความสุขที่ได้เล่นเนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นที่เดียวที่จะได้ปลดปล่อยตัวเองอย่างเต็มที่ ผ่อนคลายความเครียด ได้รับการตอบสนองที่ดี เมื่อไม่สามารถหยุดใช้ได้จะมีลักษณะของโรคประสาท (Psychoneurosis) เกิดขึ้น เช่น มีความวิตกกังวลหงุดหงิดง่าย ฟุ้งซ่าน ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ เมื่อต้องหยุดจะเกิดพฤติกรรมที่ก้าวร้าว รุนแรงอารมณ์ซึมเศร้า มีผลกระทบทางด้านอารมณ์อย่าง เด่นชัด รวมทั้งปัญหาด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ การเป็นคนที่มีจิตใจอ่อนไหว ไม่มั่นใจในตนเอง ดื้อรั้น ซึ่งบุคคลที่ติดอินเทอร์เน็ตจะมีปัญหาทางด้านจิตใจและอารมณ์มากกว่าคน ปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิตร จันทรอับ (2561) ที่พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตหรือใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ติดต่อกันเป็นเวลานานมากเกินไปอาจก่อให้เกิดปัญหาโรคติดอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นอาการทางจิตประเภทหนึ่ง มีอาการที่ต้องสงสัย เช่น มีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเนื่องกันเป็นเวลานานเรื่อยๆ รู้สึกหงุดหงิด หดหู่ กระวนกระวาย เมื่อใช้อินเทอร์เน็ตน้อยลงหรือหยุดใช้

ด้านผลกระทบต่อการเรียน พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์อยู่ในระดับน้อยทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนยังอยู่ในช่วงวัยมัธยมศึกษาตอนต้นที่ยังมีผู้ปกครองคอยควบคุมดูแลในเรื่องของการเรียน หรือคอยสอดส่องทั้งเรื่องของการทำการบ้าน การทำรายงานส่ง หรือแม้แต่การไปรับ-ส่งนักเรียนที่ โรงเรียนเป็นประจำ ทำให้นักเรียนสามารถเข้าเรียนตามกำหนดระยะเวลา รวมทั้งมีการส่งรายงาน ส่งการบ้านได้อย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้นักเรียนได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในระดับ น้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาลักษณ์ ธรรมดวงศรี (2562) ที่พบว่า การใช้สื่อสังคม ออนไลน์มีผลกระทบในด้านการเรียนในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีผลต่อการเข้าเรียนสาย หรือไม่เข้าเรียนเลยอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับ Wilson (2000) และ Andreassen et al. (2012) ที่กล่าวว่า สื่อสังคมออนไลน์มีผลกระทบต่อการงาน/การเรียน คือ หากมีการใช้สื่อ ออนไลน์มากเกินไป ทำให้เวลาในการทำงานหรือการเรียนเกิดปัญหาตามมา เช่น ขาดงาน/ขาด เรียนบ่อยครั้ง ง่วงนอนในเวลางาน/เวลาเรียน เนื่องจากนอนดึกเกินไป ทำให้งานที่ทำไม่มี ประสิทธิภาพ ถูกตำหนิบ่อยครั้ง ซึ่งอาจทำให้พลาดโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน หรือ นักเรียนมีโอกาสติด F ในรายวิชาที่เรียนได้ เป็นต้น และไม่สอดคล้องกับ ประวิตร จันทร์อับ (2561) ที่พบว่า ผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตหรือใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นระยะเวลานานอาจ ทำให้เกิดผลกระทบด้านการเรียน คือ ไม่สามารถแบ่งเวลาเรียนได้อย่างเหมาะสม อาจทำให้หน้าที่ ความรับผิดชอบ เช่น เด็กไม่สนใจการเรียน ไม่ทำการบ้าน หนีเรียน ผลการเรียนลดลงจากเดิมได้

3. เปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามคุณลักษณะของนักเรียน พบว่า เพศชายและเพศหญิงได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกัน ในด้านสังคม และด้านการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงรัตน์ โกยกิจเจริญ (2560) ที่พบว่า การใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มี เพศแตกต่างกัน ส่งผลกระทบต่อด้านสังคม และด้านการเรียนที่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีอายุ 13 ปี ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ทุกด้านน้อยกว่านักเรียนที่มีอายุ 14 ปี อายุ 15 ปี และอายุ 16 ปี จำแนกตามระดับชั้นที่เรียน พบว่า มีความแตกต่างกันในด้านผลกระทบทางกาย ผลกระทบผลกระทบทางสังคม ผลกระทบทาง จิตหรืออารมณ์ และผลกระทบการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาลักษณ์ ธรรมดวงศรี (2562) ที่พบว่า นักศึกษาต่างชั้นปีมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่าง กันในด้านครอบครัว ด้านอารมณ์และด้านสังคม และด้านการเรียน ซึ่งสอดคล้องกันในส่วนของ ระดับชั้นเรียนของนักศึกษา คือ นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 1 ได้รับ ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกด้านมากกว่านักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นชั้นปีที่ 2 และกำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 3 และจำแนกสถานศึกษาที่ เรียนพบว่า มีความแตกต่างกัน โดยนักเรียนศึกษาอยู่ในโรงเรียนท่าทองพิทยาคมได้รับผลกระทบ จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกด้านมากกว่าโรงเรียนอื่นๆ ส่วนนักเรียนศึกษาอยู่ในโรงเรียนเซนต์นิ โกลาส และโรงเรียนผดุงราชบุรี ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่านักเรียนที่

กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ดวงรัตน์ โกยกิจเจริญ (2560) ที่พบว่า การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนที่เรียนโรงเรียนภูเก็ทวิทยาลัย ส่งผลกระทบต่อด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนโรงเรียนสตรีภูเก็ต และสอดคล้องกับ สุขาลักษณ์ ธรรมดวงศรี (2562) ที่พบว่า นักศึกษาต่างคณะมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกันต่างคณะกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกันในด้านอารมณ์และด้านสังคม จึงสอดคล้องเกี่ยวกับนักเรียนที่อยู่โรงเรียนต่างกันหรือมีคณะต่างกันจะได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันทั้งในด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านการเรียน

4. เปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในด้านความถี่การใช้สื่อ ช่วงเวลาการใช้สื่อ และประเภทของสื่อที่ใช้ที่แตกต่างกัน ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้านทางกาย ด้านทางสังคม ด้านทางจิตหรืออารมณ์ และด้านต่อการเรียนแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์นั้น เป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งที่สามารถนำไปเป็นแนวทางเพื่อหาข้อมูลพฤติกรรมการใช้ของผู้ใช้ โดยความถี่การใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวันของนักเรียน มีผลกระทบทุกด้านมากกว่านักเรียนที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ สัปดาห์ละครั้ง ใช้สื่อฯ 1-2 วัน/สัปดาห์ ใช้สื่อฯ 3-4 วัน/สัปดาห์ และใช้สื่อฯ 5-6 วัน/สัปดาห์ ส่วน ช่วงเวลาในการใช้ พบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนเฉพาะช่วงพักกลางวันในโรงเรียนเท่านั้น มีผลกระทบต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่านักเรียนที่ใช้สื่อช่วงเวลาอื่นๆ และประเภทสื่อในการในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยนักเรียนที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภท google meet มีผลกระทบต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่าประเภทสื่ออื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนที่มีการเข้าสื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน อาจทำให้เกิดผลกระทบตามมาหากไม่มีการป้องกันการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ และในส่วนของช่วงเวลาในการใช้สื่อที่ส่วนใหญ่จะเป็นเฉพาะช่วงพักกลางวันนั้น ซึ่งจะเป็นระยะเวลาที่ไม่มากนัก ก็อาจทำให้ได้รับผลกระทบน้อยกว่านักเรียนที่ใช้เวลาอื่น อีกทั้งการใช้สื่อประเภท google meet ที่มีผลกระทบต่อการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่าสื่อประเภทอื่นๆ เพราะส่วนมากเป็นสื่อที่นักเรียนจะเข้าเพื่อการเรียนเป็นส่วนใหญ่อสอดคล้องกับแนวคิดของ ตัน นิลมาติ (2558) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่สามารถทำให้ทราบว่ามีพฤติกรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมานี้ สามารถทำให้นักวิชาการ และหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อสังคมออนไลน์ทราบได้ว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นอย่างไร อาจนำไปประยุกต์วางแผนการผลิตสื่อให้ตรงตามกลุ่มเป้าหมายได้ อีกทั้งยังสามารถนำไปเป็นแนวทางเพื่อหาทางป้องกันที่จะทำให้เกิดผลเสียต่อผู้ใช้ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมิกา เหมมินทร์ (2556) ที่พบว่า พฤติกรรมการใช้และความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เปิดบริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ไว้ตลอดทั้งวัน แสดงให้เห็นว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 นักเรียนมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน ดังนั้น ครูควรมีการสอดส่องดูแล ให้ความรู้ และให้คำแนะนำถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียนว่า มีผลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบอย่างไรบ้าง ซึ่งอาจจะต้องพูดคุยในชั้นเรียน และคุยกับผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อช่วยกันแนะนำและดูแล เพื่อที่จะได้ไม่ให้เกิดผลกระทบต่อนักเรียน

1.2 นักเรียนนิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภท Facebook และ TikTok ดังนั้น ครูควรใช้สื่อสังคมออนไลน์ในกระบวนการเรียนการสอน เป็นช่องทางในการแบ่งปันความรู้หรือแสดงความคิดเห็น เช่น โพสต์ข้อความลงในกระดานข่าว (wall) ของกลุ่ม โพสต์รูปภาพและวิดีโอที่อัปโหลดโดยสมาชิก สืบหาความคิดเห็นของสมาชิกที่เป็นนักเรียน เป็นต้น เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารอารมณ์ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการเคารพความคิดเห็นของบุคคลอื่น

1.3 ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า นักเรียนยังเป็นวัยที่อาจจะมีผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หรือบุคคลที่นักเรียนเคารพคอยให้คำปรึกษาในการใช้อยู่ ดังนั้น ครูควรจะให้แก่นักเรียนรักษามาตรฐานการใช้สื่อสังคมออนไลน์ให้อยู่ในระดับที่เกิดผลกระทบต่อเรียนน้อยหรือไม่มีผลกระทบเลย รวมถึงผู้ปกครองควรมีการสอดส่องดูแล และกำหนดระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้ใช้เวลาไปกับการเรียน การทำการบ้าน การทำรายงาน นอกจากนี้ ควรหากิจกรรมอื่นๆ ทำร่วมกันในวันหยุดเพื่อให้ได้รู้สึกละเลยไม่ได้คนเดียวอยู่คนเดียวอยู่กับโลกของสื่อสังคมออนไลน์เพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อตนเอง ต่อครอบครัว จนกลายเป็นภาระต่อสังคมในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภออื่นๆ ในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แต่ละอำเภอว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ได้ผลการศึกษาที่มีความชัดเจนเพิ่มขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาถึงความจำเป็นและประโยชน์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์สำหรับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนจะได้รู้สึกถึงความปลอดภัย และสามารถใช้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

2.3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งไม่ได้มีการศึกษาแบบเชิงลึกหรือวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสอบถามถึงพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่เจาะลึก รายละเอียดกว่านี้ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการสัมภาษณ์นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ทราบพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่แท้จริงและนำผลที่ได้มาสนับสนุนผลข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชนกชนม์ แต่งเติมวงศ์. (2556). กระแสของ Social Network บนโทรศัพท์มือถือในปัจจุบัน. *วารสารสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์*. 2(1), 28-42.
- ชาญวิทย์ พรนภดล และเอชรา วสุพันธ์จิต. (2558). *จิตเวช ศิริราช DSM-5*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐยานี ช่วยธานี. (2555). ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะของเด็กวัยรุ่นตอนต้นที่ติดอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงรัตน์ โกยกิจเจริญ. (2560). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดภูเก็ต. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*. 7(13), 6-13.
- ต้น นิลมาติ. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมติดการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*. 4(1), 157-165.
- ปกรณ์ ประจัญบาน. (2552). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยและประเมิน. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประวิตร จันอับ. (2561). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประวิทย์ ลีสถาพรวงศ์. (2563). เด็กและเยาวชนยังขาดความรู้เท่าทันและมีความเสี่ยงสูงจากภัยสื่อออนไลน์ ภัยออนไลน์ต่อเด็กปี 63. สืบค้น 25 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/78510>.
- ภัทริกา วงศ์อนันต์นนท์. (2557). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชน. *วารสารพยาบาลทหารบก*. 15(2), 173-178.
- แมน เม่นแย้ม. (2564). โซเชียลมีเดีย สื่อไร้สายมหันตภัยวัยรุ่น. สืบค้น 25 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.posttoday.com/politic/report/430928>.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2564). ผลสำรวจ “วันเด็ก 64” เด็กไทยใช้เวลากับโลกออนไลน์ถึง 89%. สืบค้น 25 มิถุนายน 2564, จาก www.bangkoklifenews.com/17261037/ผลสำรวจ.
- สินี กิตติชนมวรกุล. (2558). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนในจังหวัดสงขลา. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติด้านบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ ครั้งที่ 2*, 16 กรกฎาคม 2558. 288-297. หาดใหญ่ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุชาลักษณ์ ธรรมดวงศรี. (2562). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. *วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 5(2), 142-150.

- สุณี ประจิตร. (2561). การศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี (รายงานผลการวิจัย). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39. (2563). จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. สืบค้น 25 มิถุนายน 2564, จาก <http://bdc.ac.th/school-list>.
- อภิชาต พุกสวัสดิ์. (2560). การพัฒนานวัตกรรมการประชาสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์ผ่านการสื่อสารเครือข่ายสังคมออนไลน์. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชานิเทศศาสตร์และนวัตกรรม). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เอมิกา เหมมินทร์. (2556). พฤติกรรมการใช้และความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Andreassen, C. S., Torsheim T., Brunborg, G. S., Pallesen, S. (2012). Development of a Facebook Addiction Scale. *Psychology Report*. 110(2), 501-517
- Best, J. W. (1978). *Research in Education*. New Jersey: Prentice Hall.
- Decharin, P. (2017). *People Behavior with Social Media*. Retrieved June 22, 2021, from <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/641565>
- Wilson, T. D. (2000). Human Information Behavior. *Informing Science*. 3(2), 49-55.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.